

یادداشت علمی

گزارش زنبور (*Gregopimpla malacosomae* (Hym.: Ichneumonidae)، پارازیتوئید

شب‌پره‌ی (*Malacosoma castrense* (Lep.: Lasiocampidae) از ایران

یونس کریم‌پور^۱ و کلاوس هورسمن^۲

۱- دانشگاه ارومیه، دانشکده‌ی کشاورزی، گروه گیاه‌پزشکی، ارومیه، صندوق پستی ۱۶۵، ۲- دانشگاه ورزبورگ، ورزبورگ، آلمان.

Report of *Gregopimpla malacosomae* (Hym.: Ichneumonidae), parasitoid of *Malacosoma castrense* (Lep.: Lasiocampidae), from Iran

Y. Karimpour¹ and K. Horstmann²

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Urmia University, P.O. Box 165, 2- University of Wuerzburg, Wuerzburg, Germany.

Abstract

Gregopimpla malacosomae (Seyrig) was collected and identified as a parasitoid of *Malacosoma castrense* (L.), during the research on the bioecology of the latter species in Shohada (Gasemloo) valley, Urmia. This Ichneumonid wasp is a new record for Iran.

شب‌پره‌ی (*Malacosoma castrense* (L.)) گونه‌ی ناشناخته‌ای است که انتشار آن در ایران اولین بار در سال ۱۳۵۴ گزارش گردید (Razzaghi Asl *et al.*, 1975). در طول بررسی‌های مربوط به زیست‌شناسی این شب‌پره، نمونه‌هایی از یک گونه زنبور پارازیتوئید متعلق به زیرخانواده‌ی Pimplinae از خانواده‌ی Ichneumonidae از روی شفیره‌های آن به دست آمد. زنبورهای این زیرخانواده انتشار جهانی دارند و از نظر زیست‌شناسی متنوع‌ترین زیرخانواده‌ی زنبورهای Ichneumonidae هستند. تمام گونه‌های Pimplinae پارازیتوئید عمومی بوده و دارای طیف میزبانی وسیع می‌باشند (Fitton *et al.*, 1988). به منظور جمع‌آوری و شناسایی پارازیتوئیدهای شب‌پره‌ی *M. castrense*، تعداد ۲۰۰ عدد شفیره‌ی این شب‌پره در خرداد ماه سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ از منطقه‌ی دره‌ی شهدا واقع در ۴۵ کیلومتری جنوب ارومیه جمع‌آوری و به آزمایشگاه منتقل گردید. زنبورهای پارازیتوئید به دست آمده به شرح زیر شناسایی شد:

***Gregopimpla malacosomae* (Seyrig)**

نمونه‌های مورد بررسی شامل ۱۲ نر و ۱۶ ماده بود. در افراد نر این گونه، طول بدن ۸-۱۰ و طول بال جلویی ۶/۵-۵/۵ میلی‌متر و در افراد ماده به ترتیب ۱۳-۱۵ و ۷/۵-۶/۵ میلی‌متر است. شاخک در هر دو جنس ۲۵ بندی، به طول ۶/۵-۵/۵ میلی‌متر که سطح بیرونی آن به رنگ روشن و سطح داخلی آن تیره رنگ است. بدن سیاه رنگ و پاها به غیر از پیران و پیش‌ران به وضوح نارنجی رنگ هستند. در این بررسی، از هر شفیره‌ی انگلی شده‌ی *M. castrense* ۳-۵ حشره‌ی کامل زنبور *G. malacosomae* به دست آمد. لاروهای این زنبور بعد از کامل شدن، بدن میزبان خود را ترک کرده و درون پیله‌ی میزبان، با تنیدن پیله‌ی ابریشمی سفید رنگ کوزه‌ای شکل به دور خود، به صورت انفرادی تبدیل به شفیره شدند و به همان شکل درون پیله‌ی میزبان زمستان‌گذرانی نمودند. پس می‌توان نتیجه گرفت که زنبور فوق دارای یک نسل در سال است. جنس *Gregopimpla Momoi* دارای تعداد گونه‌ی محدودی بوده که در مناطق پاله‌آرکتیک و اورینتال انتشار دارند. سه گونه از این جنس از اروپا گزارش گردیده است. *G. malacosomae* در منطقه‌ی پاله‌آرکتیک انتشار داشته و نمونه‌های تیپ آن از روی گونه‌هایی از *Malacosoma spp.* به دست آمده‌اند (Townes, 1969; Fitton *et al.*, 1988). تلفات ۵۰-۱۵ درصدی زنبور پارازیتوئید فوق روی *Malacosoma neustria* L. گزارش شده است (Delrio *et al.*, 1983).

علاوه بر گونه‌ی مذکور، زنبور *Pimpla instigator* Fabricius متعلق به همین زیرخانواده نیز از شفیره‌های *M. castrense* به دست آمد. این گونه قبلاً از منطقه‌ی تالش جمع‌آوری و از ایران گزارش شده است (Kolarov & Ghahhari, 2005). نمونه‌های هر دو گونه در کلکسیون حشرات پارازیتوئید گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه ارومیه نگهداری می‌شوند.

منابع

- Delrio, G., Luciano, P. & Prota, R.** (1983) *Malacosoma neustria* L. parasites in Sardinia. *Atti XIII Congresso Nazionale Italiano di Entomologia (Sestriere-Torino)*, 237.

- Fitton, M. G., Shaw, M. R. & Gauld, I. D.** (1988) Pimpline ichneumon-flies: Hymenoptera, Ichneumonidae (Pimplinae). *Handbooks for the identification of British Insects* 7(1), 1-110.
- Kolarov, J. & Ghahari, H.** (2005) A catalogue of Ichneumonidae (Hymenoptera) from Iran. *Linzer biologische Beiträge* 37/1, 503-532.
- Razzaghi Asl, R., Arghand, B. & Talebi Chaichi, P.** (1975) *Contribution a la connaissance de la faune des lepidopteres de l'Azerbaijan Iranien*. 58 pp. University of Tabriz, Faculty of Agriculture. [In Persian with French summary].
- Townes, H.** (1969) The genera of Ichneumonidae, part 1. *Memoirs of the American Entomological Institute* 11, 1-300.